

Mevlânâ Cami ve Müzesi – Konya

1. İlk Beylikler Dönemi (Malazgirt'ten sonra kurulan beylikler)
2. Anadolu Selçuklu Devleti
3. İkinci Beylikler Dönemi (Kösedağ Savaşı'ndan sonra kurulanlar)
4. Osmanlı Devleti
5. Türkiye Cumhuriyeti

TEMEL KAVRAMLAR

- Atabey
- Cihat
- Kluni Tarikatı
- Senyör
- Ahilik
- Darüşifa
- Kümbet
- Şövalye
- Bektaşilik
- Gaza
- Mevlevilik
- Vakıf

Çağrı Bey (Temsili)

ANADOLU'YA TÜRK GÖÇLERİ

XI. yüzyılda Anadolu'ya Yönelik Oğuz Göçleri

- ❑ Türkler tarih boyunca Orta Asya'nın dışına çeşitli nedenlerle göç etmiştir.
- ❑ Oğuz Yabgu Devleti'nin yıkılması sonrası XI. yüzyıl başlarında Horasan'dan Anadolu'ya kuraklık, hayvan hastalıkları, nüfus artışı gibi nedenlerle göç ettiler.
- ❑ Horasan'a gelen Oğuz Türkleri Anadolu'ya Tuğrul ve Çağrı Beyler döneminde sistemli göçü başlatmıştır.
- ❑ Anadolu'ya yapılan ilk akınlar keşif ve vergi amaçlıydı.

Anadolu'da Türkler ve Bizans mücadelelerini anlatan tablo

- ❑ 1040 Dandanakan Savaşı ve Horasan'da hâkimiyet kurulması sonrası Anadolu'ya sistemli fetihlerde bulunuldu.
- ❑ Tuğrul Bey Dönemi'nde, 1048 Pasinler Savaşı'nın kazanılmasıyla Bizans'ın yenilebileceği anlaşıldı.
- ❑ İbrahim Yınal, Gümüş Tekin, Afşin Bey gibi birçok komutan Anadolu'da önemli fetihler yaptılar.
- ❑ 1071 Malazgirt Savaşı sonrası birçok Oğuz boyları (Kınık, Avşar, Kayı, Çepni, İğdir, Salur, Bayat vd.) Anadolu'ya Dalga dalga geldiler.

TÜRKİYE'DE KURULAN İLK TÜRK
DEVLETLERİ (BEYLİKLERİ)

Danışmentliler (1080-1178)

- Tokat, Kayseri ve Amasya'da kuruldu.
- Kurucusu Danişmentoğlu Ahmet Gazi'dir.
- Merkezi Sivas'tır.
- Haçlılarla savaştılar.
- Danişment Gazi'nin Malatya'yı alması I.Kılıç Arslan ile arasının açılmasına neden oldu.
- Danişment Gazi, I.Kılıç Arslan'a yenildi.

Kayseri Ulu Cami

- Melik Gazi döneminde güçlü bir devlet oldular.
- Melik Gazi'nin ölümünden sonra çocukları arasındaki taht kavgaları devletin zayıflamasına neden oldu.
- Devlet Kayseri, Sivas ve Malatya kollarına ayrıldı.
- II. Kılıç Arslan tarafından yıkıldı.
- İlk beylikler içinde en güçlü olanıdır.
- Anadolu'da ilk medreseyi kuran beyliktir.

- ✓ **Tokat'ta** Yağıbasan Medresesi
- ✓ **Kayseri'de** Ulu Cami
- ✓ **Amasya'da** Hilafet Gazi Kümbeti önemli eserlerdir.

Danişmend Gazi (Temsili)

Danişmentname

- ◆ Battal Gazi ve gaza arkadaşlarının şehit olmasıyla lidersiz kalan Malatya ileri gelenleri, bu konuda Battal Gazi'nin soyundan Danişment Gazi'ye müracaat ederler.
- ◆ Böylece Battal Gazi Destanı'nın âdetâ devamı niteliğinde olan Danişment Gazi Destanı başlar.
- ◆ Danişment Gazi Destanı'nda Türklerin Anadolu'yu yurt tutma çabaları ve kahramanlıkları anlatılır.

Saltuklular (1072-1202)

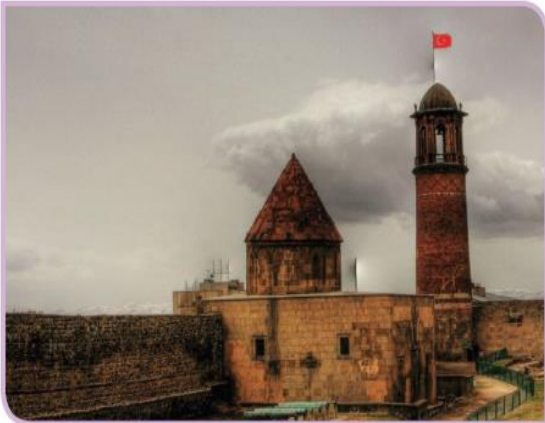
- ❑ Anadolu'da **kurulan ilk beyliktir.**
- ❑ Erzurum'da kurulmuş olup devletin **merkezi Erzurum'dur.**
- ❑ **Kurucusu Ebulkasım Saltuk Beydir.**
- ❑ Gürcülerle savaşarak topraklarını genişlettiler.
- ❑ Danişmentlilerle birleşerek **Haçlılarla savaştılar.**
- ❑ Rükneddin Süleyman Şah tarafından yıkıldı.
- ❑ Saltuklular mimari, sanat ve kültür alanında da önemli gelişmeler sağladılar.

Erzurum'daki

- Kale Camisi
- Tepsi Minare
- Ulu Cami
- Üç Kümbetler

Tercan'daki

- Mama Hatun Kümbeti
- Saltuklulara ait önemli eserleridir.

Tepsi Minare

Mengücekliler (1080-1228)

- ❑ Erzincan'da kurulmuş olup devletin merkezi Erzincan'dır.
- ❑ **Kurucusu Mengücek Gazidir.**
- ❑ Gürcüler ve Rumlarla savaştılar.
- ❑ Trabzon Rumlarının güneye inmesini önlediler.
- ❑ Mengücek Gazinin oğlu İshak'ın ölümünden sonra **devlet Erzincan ve Divriği kollarına ayrıldı.**
- ❑ Erzincan kolu I. Alaattin Keykubat ortadan kaldırıldı.
- ❑ Divriği kolu da 1252 yılına kadar Türkiye Selçuklu Devleti'ne bağlı olarak devam etti.

Mengüceklilerin önemli eserleri arasında **Sivas'taki**

- Divriği Ulu Cami
- Sitte Melik Kümbeti yer almaktadır.

UNESCO tarafından Dünya Kültür Miras listesine alınan Divriği Ulu Cami (Sivas)

Hesabınızı, kitabınızı, bütçenizi daima iyi bilip, ona göre yaşamaya çalışınız.

Vehbi Koç

Artuklular (1102-1409)

- ❑ Diyarbakır ve Mardin'de kuruldu.
- ❑ Kurucusu Artuk Beyin oğullarıdır.
- ❑ Üç kol halinde varlıklarını sürdürdüler.

Hasan Keyf Artukluları

- Kurucusu Artuk Beyin oğlu Sökmen Beydir.
- Merkezi önce Hasankeyf sonra Diyarbakır olmuştur.
- 1231'de Eyyubiler son verdiler.

Harput Artukluları

- Kurucusu Mardin Artuklularından Melik İmadettin Ebubekirdir.
- 1234'te I.Alaattin Keykubat son verdi.

Mardin Artukluları

- Kurucusu İlgazi Beydir.
- Artukluların en uzun süre varlığını sürdüren koludur.
- 1409'da Karakoyunlular son verdi.

Malabadi Köprüsü (Sivan – Diyarbakır)

Diyarbakır'daki

- Ulu Cami

Mardin'de

- Zinciriye Medresesi
- Mesudiye medreseleri
- Ulu Cami
- Babüsur Camisi

Batman Çayı üzerindeki

- **Malabadi Köprüsü** önemli eserleridir.

EL - CEZERİ

El-Cezeri'nin tasarımı olan filli saat

- ◆ El-Cezeri, dişli çarklarla çalışan makineler, güneş, su ve filli saati kendiliğinden akıp kesilen su fıskiyesi, mekanik müzik aletleri ve şifreli kilitler yaptı.
- ◆ Hatta onun, siber tekniğinin ve bilgisayarın ilk adımlarını attığı ve ilk robotu yapıp çalıştırdığı kabul edilir.

Çaka Bey Devleti (1081-1093)

- İzmir'de kurulmuştur.
- Kurucusu Çaka Beydir. (İlk Türk Denizcisi)
- İlk Türk donanmasını Çaka Bey kurmuştur. Çaka Bey, Urla ve Foça dolaylarını ele geçirdi.
- Daha sonra Sakız, Midilli, Sisam ve Rodos adalarını aldı.
- Çaka Beyin asıl hedefi Bizans'ı ele geçirmektir.
- Çaka Beyin güçlenmesinden endişelenen Bizans'ın, Çaka Bey üzerine gönderdiği donanma yenilir.
- Çaka Bey, Bizans'ı ele geçirmek için Türkiye Selçukluları ve Peçeneklerle anlaştı.
- Ancak Bizans, Kumanları, Peçenekler üzerine saldırttı.
- Çaka Bey ile I.Kılıç Arslan'ın arasını açtı.
- Çaka Bey, I.Kılıç Arslan tarafından öldürttürüldü.
- Çaka Beyin öldürülmesi Türk denizciliğinin gelişmesini engelledi.

- ◆ Çaka Bey, İstanbul'ı kuşatan Müslüman ilk Türk Denizcisidir.
- ◆ ASD'yi, **BSD'den** ayıran en önemli fark donanmaya sahip olmalarıdır.

Çaka Bey Büstü - İstanbul Deniz Müzesi

**Sökmenliler (Ahlatşahlar)
(1110-1207)**

- Ahlat'ta kurulmuştur.
- Kurucusu Sökmendir.
- Eyyubiler son verdi.

**Dilmaçoğulları
(Toğan Arslanoğulları) (1085-1394)**

- Bitlis dolaylarında kuruldu.
- Kurucusu Dilmaçoğlu Mehmet Beydir.
- Sırasıyla Türkiye Selçukluları, Ahlatşahlar ve Artukluların egemenliğinde kaldı.
- Akkoyunlular son verdi.

İnalıoğulları (1098-1183)

- Diyarbakır merkez olmak üzere kurulmuştur.
- Kurucusu İnal Beydir.
- Eyyubiler tarafından yıkılmıştır.

Çubukoğulları (1085-1213)

- Harput'ta kurulmuştur.
- Kurucusu Çubuk Beydir.
- Çubuk Beyin oğlu Mehmet Beyin ölümünden sonra batıya göç ederek Germiyan'a yerleştiler.
- Artuklular son verdi.

Tanrıvermişoğulları (1081-1093)

- Batı Anadolu'da Efes ve dolaylarında kurulmuştur.
- Kurucusu Tanrıvermiş adlı bir Türkmen beyidir.
- Bizans İmparatorluğu son verdi.

Beyliklerin Anadolu'nun Türkleşmesine Olan Hizmetleri

☞ Anadolu'yu Türkleştirdiler.

**Haçlılarla, Gürcülerle, Ermenilerle
ve Bizanslılarla savaştılar.**

**Yerleşim alanlarına Türkçe adlar
verdiler.**

Sanat eseri yaptılar.

- ❑ Türkiye'de kurulan ilk Türk devletleri, Anadolu'nun birçok yerini fethederek **Anadolu'yu Türkleştirdiler.**
- ❑ **Haçlılarla, Gürcülerle, Ermenilerle ve Bizanslılarla savaştılar.**
- ❑ Türkler yerleştikleri kent, kasaba ve köylere **Türkçe adlar verdiler.**
- ❑ Anadolu'nun her köşesinde birçok **sanat eseri yaptılar.**

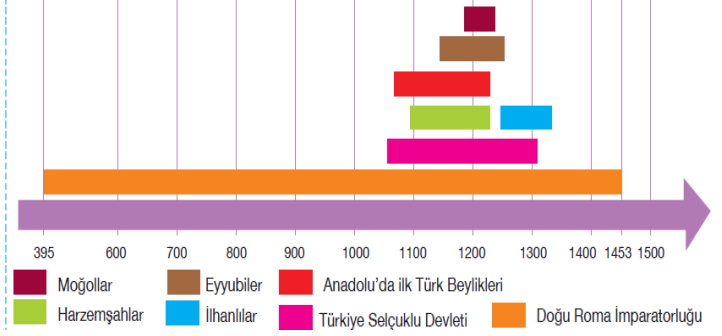
**TÜRKİYE SELÇUKLU DEVLETİ
(1077-1308)**

KURULUŞ DÖNEMİ (1077-1155)

Malazgirt Zaferi'nden sonra;

- ❑ Bizans'ın Anadolu'daki etkinliğini kaybetmesi
- ❑ Türkmenlerin gruplar halinde Anadolu'ya göç etmesi
- ❑ Anadolu halkının ağır vergiler ve adaletsizlikten dolayı Bizans İmparatorluğu'ndan ve Anadolu'ya gönderdiği memurlardan memnun olmaması
- ❑ Anadolu Türk beyliklerinin kurulması Anadolu'nun Türkleşmesini hızlandırmıştır.

EŞ ZAMANLILIK

Türkiye Selçuklu-Bizans Mücadeleleri

- ❑ Türkiye Selçukluları ile Bizans arasındaki ilk mücadeleler yukarıda da belirtildiği gibi Süleyman Şah Dönemi'nde başladı.
- ❑ Türkiye Selçuklularının her geçen gün Anadolu'ya hâkim olma gayretleri yüzünden bu mücadeleler giderek arttı.

Süleyman Şah Dönemi (1077-1086)

☞ Süleyman Şah / İznik

Ferman / Menşur

Adana – Tarsus – Antakya

Süleyman Şah / Tutuş

Caber Kalesi / Eşme

- Türkiye Selçuklu Devleti'nin kurucusu Süleyman Şah, İznik'i ele geçirerek bağımsızlığını ilan etti (1077).
- Türkiye Selçuklu Devleti, Melikşah'ın fermanı ve Abbasi halifesinin menşuru ile 1077'de kurulmuştur.
- Devletin sınırlarını Bizans yönünde genişletmiş, sonra da doğuya yönelerek Adana, Tarsus ve Antakya'yı almıştır.
- Halep'i kuşatması nedeniyle Suriye Selçuklu Sultanı Tutuş ile mücadelesinde hem yaptığı savaşı ve hem de hayatını kaybetmiştir.
- Mezarı **Caber Kalesine** gömüldü.

- ◆ Lozan Antlaşmasına göre Caber Kalesi Türk toprağı sayıldı ve iki askerimiz tarafından korundu.
- ◆ Ancak DAES tehlikesi sonucu buraya yapılan operasyon ile naası Suriye sınırına çok yakın ve daha güvenli olan EŞME'ye taşındı.
- ◆ Melikşah, Süleyman Şah'ın oğlu Kılıçarslan'ı yanında götürünce Türkiye Selçuklu Devleti, Melikşah'ın ölümüne kadar 6 yıl boyunca hükümdarsız kalmıştır.
- ◆ Bu dönemde ülkeyi Ebul Kasım ve Ebul Gazi kardeşler gibi komutanlar yönetmiştir.

I. Kılıç Arslan Dönemi (1092-1107)

☞ Çaka Beyin ölümü

Dorlion Savaşı / İznik – Konya

Emir Çavlı / Habur Irmağı

- Melikşah'ın ölümünden sonra serbest kalarak İznik'e geldi ve Ebul Gazi'den babasının tahtını teslim alarak tahta çıktı.
- I. Kılıç Arslan tahta geçtikten sonra devleti yeniden düzenlemeye ve Anadolu'da birliği sağlamaya çalışmıştır.
- Bizans'ın kışkırtmasıyla **Çaka Bey'i öldürmüştür.**
- Böylece Bizans kendisi için tehlikeli olabilecek güç birliğini önlemiş oldu. (I. Kılıç Arslan ve Çaka Bey ittifakını)
- I. Haçlı Seferi'ne katılan orduları durduramayan Anadolu Selçuklu Devleti **-Dorlion Savaşı-** Batı Anadolu'yu boşaltarak merkezini Konya'ya taşımak zorunda kalmıştır. (İznik ve Batı Anadolu'da üstünlük Bizans'ın eline geçmiştir)

- I. Kılıç Arslan'ın Suriye'ye yönelerek Büyük Selçuklu Devleti'ne ait olan Musul'u alması nedeniyle Mehmet Tapar'ın gönderdiği Emir Çavlı ile Habur Nehri kıyısında yaptığı savaşı kaybetmiş ve atıyla nehri geçerken boğularak ölmüştür.
- Süleymanşah'ın ölümünden sonra olduğu gibi Anadolu tahtının ikinci kez boş kalması Bizans'ın tekrar Türkler üzerine saldırmasına neden olmuştur.

- ◆ I. Kılıç Arslan'ın ölümünden sonra Anadolu'da üstünlük Danişmentilere geçmiştir.

I. Kılıç Arslan (Temsili)

Şahin Şah (1110-111)

- Büyük Selçuklu Sultanı Mehmet Tapar tarafından serbest bırakılan I. Kılıç Arslan'ın oğlu Şahin Şah Konya'da tahta çıktı.
- Böylece I. Kılıç Arslan'ın ölümüyle ortaya çıkan siyasi boşluk sona erdi.
- Şahin Şah, kardeşi Mesut ile girdiği taht mücadelesini kaybetti.

**Gidişine illa bir isim konulacaksa,
mal kaybı diyelim.**

Anonim 😊

I. Mesut Dönemi (1116-1155)

👉 İlk para (bakır)

II. Haçlı Seferi

Danışmentliler

- I. Mesut Selçuklu tahtını kayın babası ve Danışment hükümdarı Emir Gazi'nin yardımıyla elde etmiştir.
- İlk para(bakır) bu dönemde basılmıştır.
- II. Haçlı Seferinde Danışmentlilerin yardımıyla başarı elde etmiştir.
- Danışmentlilerin Anadolu'daki üstünlüğüne son vermiştir.

◆ Danışmentlilerin taht kavgalarıyla Sivas, Kayseri ve Malatya kollarına ayrılması Türkiye Selçuklularının Danışmentlilerin himayesinden kurtulmasını sağlamıştır.

HAÇLI SEFERLERİ (1096-1270)

◆ Hristiyan Avrupalıların birleşerek XI. ve XIII. yüzyıllar arasında sosyal, dini, ekonomik ve askeri nedenlerle Anadolu, Suriye ve Filistin'e düzenledikleri seferlere "Haçlı Seferleri" denir.

Kalplerde gerçek cesarete sahip olanlar her zaman kazanır.

Aamir Khan

Haçlı Seferlerinin Nedenleri

Dinsel Nedenler

- Hristiyanların, Müslümanların elinde bulunan kutsal yerleri (Kudüs) geri almak istemeleri
- X. Yüzyılda Fransa'da ortaya çıkan Kluni tarikatının Hristiyanları Müslümanlarla savaşmak için kışkırtması
- Katolik Kilisesi'nin Ortodoks Kilisesi'ne hâkim olmak istemesi

Ekonomik Nedenler

- Açlık ve yoksulluk içinde bulunan Avrupalıların, ekonomik düzeyi yüksek olan Türk ve İslam ülkelerini ele geçirerek zengin olmak istemeleri
- Avrupalıların doğudan gelen ticaret yollarına hâkim olmak istemesi
- Toprak sahibi olamayan soyluların toprak kazanmak için yaptığı çalışmalar

Siyasal Nedenler

- Malazgirt Savaşı'ndan sonra kısa zamanda Anadolu'yu ele geçiren Türkleri durduramayan Bizans İmparatorluğu'nun Avrupalılardan yardım istemesi
- Avrupalıların doğu ülkelerinde derebeylik sistemini kurmak istemeleri
- Avrupalıların Türkleri denizlerden ve Ön Asya'dan uzaklaştırmak istemeleri

👉 Bu nedenlerle 8 defa Haçlı Seferi düzenlenmiştir.

👉 Birinci ve Dördüncü Haçlı Seferine krallar katılmamıştır.

1. Haçlı Seferi (1096-1099)

- ❑ Karadan İstanbul önlerine gelen Haçlılarla Bizans arasında bir antlaşma yapıldı.
- ❑ Antlaşmaya göre; Haçlılar Anadolu'da ele geçirdikleri yerleri Bizans'a verecekler,
- ❑ Bizanslılar da Haçlılara yardım edecekler.

Sonuçlar

- Bizans'ın yardımıyla Anadolu'ya geçirilen Haçlılar, İznik, Batı Anadolu, Urfa, Antakya ve Kudüs'ü aldılar.
- Kudüs'te birer krallık, Urfa, Antakya, Yafa ve Trablusşam'da birer kontluk kurdular.
- Türkiye Selçuklu Devleti başkenti İznik'ten Konya'ya taşıdı.

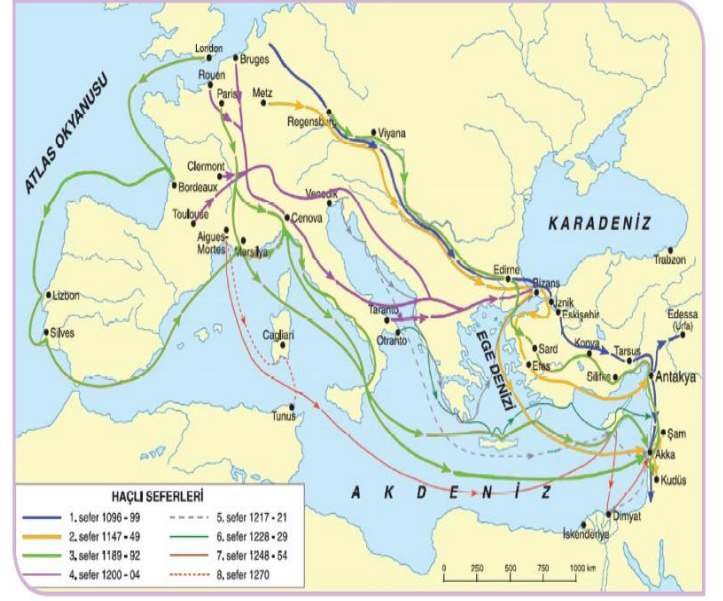
Haçlıların Kudüs'ü ele geçirmelerini anlatan tablo
[Emile Signo (Emil Siyno) Bridgeman Resim
Müzesi- Londra]

2. Haçlı Seferi (1147-1149)

Nedeni: Musul Atabeyi Mahmut Zengi'nin Urfa'yı Haçlılardan geri alması.

- ❑ Bu sefere Alman İmparatoru III. Konrad ve Fransa Kralı VII. Lui katılmıştır.
- ❑ III. Konrad, Konya ovasında I. Mesut'a yenilir ve İstanbul'dan deniz yoluyla Suriye'ye gider.VII.Lui de Antalya'ya gelir ve deniz yoluyla Suriye'ye gider.

Sonucu: III. Konrad ve VII. Lui Şam'ı kuşattıysa da bir sonuç alamadılar.

1. Haçlı Seferi

2. Haçlı Seferi

3. Haçlı Seferi

4. Haçlı Seferi

1096 – 1099

1147 – 1149

1189 – 1192

1202 – 1204

2. ve 3.cü Haçlı Seferinin en önemli özelliği, kralların ve imparatorların ilk kez seferlere katılmış olmalarıdır.

3. Haçlı Seferi (1189-1192)

Nedeni: Selahattin Eyyubi'nin Kudüs Kralını Hittin Savaşı'nda yenilgiye uğratarak Kudüs'ü Haçlılardan alması.

- ❑ Bu sefere Alman İmparatoru Frederik Barbaros, Fransa Kralı Filip Ogüst, İngiltere Kralı Arslan Yürekli Rişar katılmıştır.
- ❑ Frederik Barbaros, Konya'yı aldıktan sonra Silifke Çayında boğuldu.

Sonucu: Filip Ogüst ve Arslan Yürekli Rişar Akka Kalesini ele geçirdiler. Kudüs'ü kuşattıysa da başarılı olamadılar.

Selahaddin Eyyubi (Temsilî resim)

4. Haçlı Seferi (1202-1204)

Nedenleri

- Eyyubilerin Haçlıların elinde bulunan Yafa'yı almaları.
- Bizans'a imparator olmak isteyen Aleksios, Haçlıları İstanbul'a davet etti.

Sonuçları:

- Haçlılar, İstanbul'da bir Latin Krallığı kurdular.
- İstanbul'dan kaçan Rumlar, İznik ve Trabzon'da Rum imparatorlukları kurdular.

- ◆ İznik Rum İmparatorluğu 1261'de İstanbul'u geri alarak Bizans İmparatorluğu'nu tekrar kurdular.
- ◆ Trabzon Rum İmparatorluğu ise Fatih tarafından 1461'de yıkılmıştır.
- ◆ Amacından sapan bir sefer olmuştur.

5. Haçlı Seferi → Akka'ya (1217)

6. Haçlı Seferi → Akka'ya (1228)

7. Haçlı Seferi → Mısır'a (1270)

8. Haçlı Seferi → Tunus'a (1270) yapılmıştır.

- ◆ Türklerin Osmanlı döneminde Balkanlara geçmesiyle Haçlı Seferleri yeniden başlayacaktır.

Haçlı Seferlerinin Sonuçları

Dinsel Sonuçlar

Kilise

Skolastik düşünce

Misyonerlik

- **Katolik Kilisesi zayıflamış** ve din adamlarına olan güven sarsılmıştır.
- Papa ve kilise baskısı kalkınca bilim, edebiyat ve sanattaki gelişmeler hızlanmış, **skolastik düşünce zayıflamıştır.**
- Avrupa dışında **misyonerlikler kurularak Hristiyanlık dini Asya ve Afrika'da yayılmaya çalışılmıştır.**

Ekonomik Sonuçlar

Akdeniz limanları

Bankacılık

Gemicilik

- Doğu-Batı ticaret faaliyetleri gelişmiş ve **Akdeniz limanları** önemi artmıştır.
- Seferler sırasında mali desteğin sağlanması için krallıkların İtalya bankerlerinden borç para almaları, **bankacılığın** gelişmesine ortam sağladı.
- Haçlıların deniz yoluyla taşınması gereği **gemiciliğin** gelişmesinde etkili olmuştur.
- Ayrıca Avrupalılar **kâğıt, cam, deri işleme ve dokuma sanayisini** öğrenmişlerdir.
- Anadolu, Suriye ve Filistin'deki şehirler zarara uğramış ve bölgedeki Türk devletleri **ekonomik yönden olumsuz** etkilenmişlerdir.

Siyasi Sonuçlar

- ☞ **Derebeylik zayıfladı**
- Mutlak Krallık güçlendi**
- Türklerin Batı ilerleyişi durdu**
- Türklerin İslam dünyasındaki önemi arttı.**

- Seferlere katılan **derebeylerin bir kısmı öldü**, bir kısmı da ordularını ve eski topraklarını kaybettiler.
- Bu durum derebeylerinin zayıflamasına, **mutlak krallıkların güçlenmesine** yol açmıştır.
- Türklerin batı yönündeki ilerleyişleri bir süre durmuştur.
- Dolayısıyla Haçlı Seferleri Türklerin **Balkanlara geçişini geciktirmiştir.**
- Türklerin elindeki toprakların bir kısmı istilaya uğramış, **Batı Anadolu Bizans'ın eline geçmiştir.**
- Türkiye Selçukluları Orta Anadolu'ya çekilmiştir.
- Türkler, Haçlı saldırılarına karşı İslam dünyasını korumuşlar, bu durum **Türklerin Müslümanların yaşadığı bölgelerde önemini** artırmıştır.

Sosyal Sonuçlar

- ☞ **Köylü hakları**
- Burjuva zenginliği**

- Feodalite rejiminin zayıflaması sonucunda **Avrupa'da köylüler yeni haklar elde etmiş**, çiftçilerin sosyal etkinliği artmıştır.
- Ticaret ve sanatla uğraşan **burjuva sınıfı zenginleşmiş** ve önem kazanmıştır.

Bilim , Teknik Sonuçları

- ☞ **Kâğıt, matbaa, barut, pusula, şeker, tarçın ve ipek işlemeciliğini**
- ☞ **Özgür düşünce**

- Avrupalılar Türk ve İslam dünyasını daha yakından tanıma olanağı bulmuşlardır.
- Avrupalılar, Müslümanlardan **kâğıt, matbaa, barut, pusula, şeker, tarçın ve ipek işlemeciliğini** öğrenmişlerdir.
- Avrupalıların bu teknolojik buluşları öğrenmeleri, hayatlarında önemli değişikliklere neden olmuş, Yeni Çağ'da Avrupa'nın her alanda ilerlemesine ortam hazırlamıştır.
- Skolastik düşüncenin yerini özgür düşünce almaya başlamış, halk okulları açılmış, Müslüman bilginlerin eserleri tercüme edilmiştir.
- Dolayısıyla Avrupa'da kültürel ve bilimsel hayat canlanmıştır.

MAGNA CHARTA
(BÜYÜK ŞART) 1215

Bu ferman ile;

- ◆ İngiltere'de kralın yetkileri sınırlandırılmıştır.
- ◆ Anayasa niteliğindeki bu ferman bir süre sonra İngiltere'de parlamento yönetiminin kurulmasına ortam hazırlamıştır.
- ◆ İngiltere Mutlak Krallık yönetiminden Meşruti Krallık yönetimine geçmiştir.
- ◆ İngiltere'de demokratikleşme süreci başlamıştır.
- ◆ İngiltere'de meşrutiye atılan ilk adımdır.
- ◆ Bizdeki Sened-i İttifaka benzer

- ❑ İngiltere'de halkın kişisel haklarının tanındığını belirten ilk siyasal belgedir.
- ❑ 1215 yılında İngiltere Kralı John ile soylular arasında imzalanmıştır.
- ❑ İngiliz demokrasininin temeli sayılan Manga Charta krala zorla kabul ettirildi.

YÜKSELME DÖNEMİ (1155-1237)

II. Kılıç Arslan Dönemi (1155-1192)

- ☞ **Danışmentlileri aldı**
- ☞ **Nurettin Mahmud Zengi'yi yendi**
- ☞ **İlk gümüş ve altın para**
- ☞ **Miryokefelon Savaşı (Kumdanlı Savaşı)**
Anadolu Türk yurdu olduğu kesinleşti
- ☞ **Ülkeyi 11 oğlu arasında paylaştırdı**
Eski Türk Devlet geleneği devam etti.

- Kendisine karşı oluşturulan Bizans, Danışmentliler, Musul Atabeyliği (Nurettin Mahmud Zengi) ve kardeşi Şahin Şah ittifakına karşı mücadele etti.
- Önce Bizans'la antlaşma yaptı ve ardından **Danışmentlileri ortadan kaldırmıştır.**
- **Nurettin Mahmud Zengi'yi** Selçuklu topraklarından çıkarmıştır.
- Selçuklu topraklarını Sakarya'dan, Fırat'a kadar tek bir yönetim altında birleştirdi.
- Böylece bölgenin en güçlü hükümdarı haline geldi.
- **İlk gümüş ve altın parayı** bastırmıştır.
- Bizans İmparatoru Manuel, Türklerin güçlenmesinden ve toprak genişletmesinden endişelenerek Türkleri Anadolu'dan atmak amacıyla farklı uluslardan oluşan büyük bir orduyu Anadolu'ya göndermiştir.

- **Miryokefelon Savaşı / (Kumdanlı)** diye bilinen mücadeleyi Türkiye Selçukluları kazanmıştır (1176).

Miryokefelon Savaşı'nı anlatan tablo
(Harbiye Askerî Müzesi-İstanbul)

Bu savaşın sonucunda;

- ◆ Türklerin Anadolu'dan atılamayacağı anlaşıldı (Anadolu kesin olarak Türk yurdu oldu)
- ◆ Türkler taarruza, Bizans ise savunmaya geçmiştir.
- ◆ Türk-İslam dünyası üzerinde Bizans baskısı sona erdi.
- ◆ Haçlı Seferi ile Bizans'ın eline geçen Batı Anadolu'daki üstünlük Selçukluların eline geçmiştir.

- ◆ Miryokefelon Savaşı, Kumdanlı Savaşı diye bilinir.
- ◆ Yer olarak Prof. Dr. Erdoğan Merçil'in araştırmalarına göre Isparta'nın Yalvaç ilçesi yakınlarında gerçekleşmiştir.

**Günler mi unutturdu bize sevinci
yoksa aşındırdık mı kimi duyguları.**

Ahmet Telli

- ◆ II. Kılıçarslan, Türk Devlet geleneklerine göre ülkeyi 11 oğlu arasında paylaşmıştır.
- ◆ Eski Türk Devlet geleneği (Ülkenin hükümdar ve ailesine ait olması) devam etmiştir.
- ◆ Bu durum, daha hayatta iken oğulları arasında taht kavgalarının başlamasına sebep olmuştur.

I. Gıyaseddin Keyhüsrev Dönemi

(I.Saltanat 1192-1196 / II. Saltanat 1205-1211)

☞ Rükneddin Süleyman Şah / Saltuklular

Karadeniz ticaret yolunu açtı

Akdeniz'i Türk ticaretine açtı.

Venedikliler ile ilk ticaret antlaşması

İlk donanma / Antalya

- II.Kılıç Arslan'ın ölümünden sonra tahta geçen oğlu I.Gıyaseddin Keyhüsrev, Bizansla mücadele etmiş kısa süre sonra da kardeşi Rükneddin Süleyman Şah'ı tahta geçti.
- **Rükneddin Süleyman Şah (1196-1204), Saltuklu Beyliği'ne son vermiş,** Ermeni ve Gürcülerle mücadele etmiştir.
- I.Gıyaseddin Keyhüsrev'in ikinci saltanatı sırasında; askeri hareketlerini ekonomik ve ticari çıkarlar doğrultusunda düzenlemiştir.
- Bu amaca ulaşmak için I.Gıyaseddin Keyhüsrev, Trabzon Rum İmparatorluğu'nu yenilgiye uğratarak **Karadeniz ticaret yolunu açmış,** diğer taraftan da Antalya'yı fethederek **Akdeniz'i Türk ticaretine açmıştır.**
- Türkiye Selçuklu Devleti'nin **ilk donanması Antalya'da kurulmuştur.**

- Milletler arası ticareti geliştirmek amacıyla da **Venedikliler ile ilk ticaret antlaşmasını yapmıştır.**
- Ayrıca İznik Rum İmparatorluğu ile mücadele etmiştir.

I. İzzeddin Keykavus Dönemi (1211-1220)

☞ Kıbrıs Krallığı ve Venedik ile ticaret antlaşmaları

1214 Sinop'un alınması

Trabzon Rum İmparatorluğu ve Ermeniler vergiye bağlandı

Anadolu canlı ticaret merkezi

- **Kıbrıs Krallığı ve Venediklilerle ticaret antlaşmaları** yapılmış.
- Böylece Anadolu'da üretilen mallar Akdeniz ülkeleri ve Avrupa'ya pazarlandı.
- **1214'te Sinop'u alarak** ihracat ve ithalat limanı haline getirilmiş, başta tüccarlar olmak üzere buraya birçok Türk yerleştirilmiştir.
- Hem ticaret gelirlerinin artırılması hem de Anadolu'nun Türkleştirilmesi amaçlanmıştır.
- Selçukluların elinden çıkan Antalya yeniden alınarak Türkiye Selçuklu topraklarına katılmıştır.
- **Trabzon Rum İmparatorluğu ve Çukurova bölgesindeki Ermeniler vergiye bağlanmıştır.**
- Böylece **Anadolu,** doğu-batı, kuzey-güney yönlerinde ticaret kervanlarının gelip gittiği **canlı bir ticaret merkezi** olmuştur.

I. Alaaddin Keykubat Dönemi
(1220-1237)

En parlak dönem

Alaiye Kalesi

Denizcilik

Suğdak Limanı

İlk deniz aşırı sefer

Moğollara karşı tedbirler

Yassı Çemen Savaşı 1230

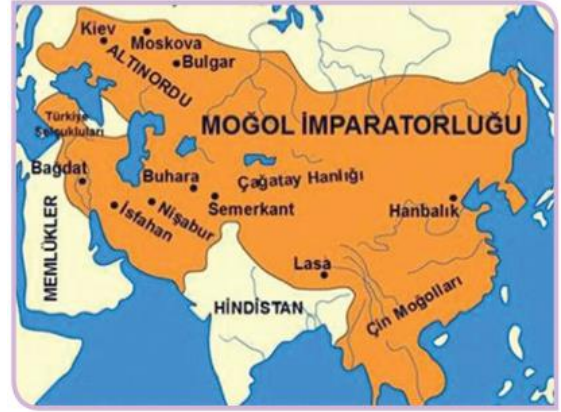
- Anadolu Selçuklu Devleti **en parlak dönemini** yaşamıştır.
- I. Alaaddin Keykubat, Akdeniz'de önemli ticaret merkezlerinden biri olan **Alanya'yı (Alaiye)** topraklarına kattı (1223) ve Alanya'da tersane kuruldu.
- Bu durum Selçukluların **denizcilikte büyük bir gelişme** göstermesini sağlamıştır.
- Selçuklular Akdeniz'den sonra Karadeniz'deki **Suğdak limanını** da ele geçirdiler.
- Suğdak'ın alınmasıyla hem Karadeniz'de ticari güvenlik sağlandı hem de Anadolu'ya askeri ve ekonomik rahatlık getirdi.
- Bu sefer Türkiye Selçuklu Devleti'nin **ilk denizaşırı seferi** ve başarısı oldu.(Deniz gücünün göstergesidir)
- I. Alaaddin Keykubat, Asya'da büyük bir tehlike haline gelen **Moğollara karşı tedbirler** aldı.

İmkansız şey şiir yazmak aşıksan
eğer ve yazmamak, aylardan
nisansa.

Orhan Veli Kanık

Moğol Tehlikesine karşı alınan tedbirler

- ❑ Doğu'daki şehirlerin surları tamir edildi.
- ❑ Halife ile ilişkiler yoğunlaşmıştır. (Askeri birlik göndermiştir)
- ❑ Harzemşahlar'ın Doğu Anadolu ve Azerbaycan'a yerleşmelerine müsaade edilmiştir. (Tampon bölge)
- ❑ Anadolu Selçuklu Devleti, Harzemşah, Eyyubi ittifakı kurulmaya çalışıldı.
- ❑ Moğol hanı Ögeday ile dostluk kurulmaya çalışıldı.

X - XIII. yüzyıllarda Moğol İmparatorluğu sınırları

- ◆ 1196'da Cengiz Han dağınık kabileleri boylarını topladı.
- ◆ Uygurlar'dan etkilendiler, memuriyet verdiler.
- ◆ Kansu, Ordu ve Çin merkezi Pekin'i aldı.
- ◆ 1221 Harzem bölgesini ele geçirdi.
- ◆ Bir süre sonra Kafkasya, Rusya ve Anadolu'yu hâkimiyetine aldı.

İnsanın bilgisizliği bir hatadır ve
bilgisizliğinden kendisi sorumludur.

Milan Kundera

- ◆ Celaleddin Harzemşah'ın Selçuklulara ait Ahlat'ı alarak tahrip etmesi ilişkilerin bozulmasına neden olmuştur.

Yassı Çemen Savaşı 1230

- Erzincan yakınlarında yapılan **Yassıçemen Savaşı'nı** Alaaddin Keykubat kazanmıştır (1230).

Bu savaştan sonra:

- Harzemşahlar kesin olarak yıkılmıştır (1231).
- Bu savaş ile Anadolu Selçuklu devleti gücünü göstermiş ve Moğolların Anadolu'yu istilası gecikmiş, fakat tampon bölge kalktığı için Moğollar daha rahat ilerleme imkânı bulacaktır.

- ◆ Alaaddin Keykubat'ın ölümüyle Türkiye Selçukluları eski gücünü kaybetmiştir.

👉 1230 Yassı Çemen Savaşı

1240 Babailer İsyanı

1243 Köseadağ Savaşı

Moğol istilasına zemin hazırladı

Büyük balonların eceli, küçük iğnelerdir.

Anonim

DAĞILMA DÖNEMİ (1237-1308)

II. Gıyaseddin Keyhüsrev Dönemi (1237-1246)

- I. Alaaddin Keykubat'ın ölümünden sonra yerine oğlu II. Gıyaseddin Keyhüsrev geçmiştir.
- Vezir Sadettin Köpek'in etkisi altında kalan hükümdar, babası kadar yetenekli değildi.

Baba İshak (Babailer) İsyanı (1240)

- XIII. yüzyılda Asya'daki Moğol istilası pek çok Türkmen'in Anadolu'ya göç etmesine neden olmuştur.
- Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya gelen Türkmenler yer ve otlak darlığı nedeniyle sıkıntı çekiyordu.
- Bölge halkının sosyal ve ekonomik sıkıntılarını değerlendiren Baba İshak isimli bir kişi isyan başlattı.
- Türkmenlerin desteğini alan Baba İshak isyanı kısa sürede yayıldı.
- Eski gücünü kaybeden Anadolu Selçukluları bu isyanı bastırmakta zorlanmış, ancak iki yıl sonra isyanı bastırabilmiştir.

- ◆ Anadolu Selçuklularının Yassıçemen Savaşı'nı kazanmaları Moğolların Anadolu'ya gelişini geciktirmiştir.
- ◆ Ancak Baba İshak İsyanı'nın güçlükle bastırılması, Selçukluların zayıfladığını ortaya çıkarmış ve Moğolları Anadolu'yu istila etme konusunda cesaretlendirmiştir.

Hesap görmek hesap etmekten zordur yeğenim.

Ramiz Dayı

Kösedağ Savaşı'nın bir anını anlatan tablo

Kösedağ Savaşı (1243)

- ❑ Anadolu Selçuklularının doğu sınırlarına dayanan Moğollar, Baba İshak isyanından sonra Anadolu'yu istilaya karar verdiler.
- ❑ Sivas'ın doğusunda yapılan Köse dağ Savaşı'nda Anadolu Selçuklu ordusu yenilmiştir.

Bu savaşın sonucunda:

- ❑ Anadolu Moğolların hâkimiyetine girmiş ve Türkiye Selçukluları Devleti Moğollara bağlı hale gelmiştir.
- ❑ Trabzon Rum İmparatorluğu ve Ermeni Krallığı Selçuklu hâkimiyetinden çıkmış, Anadolu'nun batı kısımlarında bağımsız Türk beylikleri kurulmuştur.
- ❑ Anadolu 1071'den sonra ikinci beylikler sürecine girmiştir.

Anadolu 3 defa beylikler sürecine girdi

- 1071 Malazgirt Savaşı
- 1243 Köse dağ Savaşı
- 1402 Ankara Savaşı

- ❑ Böylece Anadolu'da kurulan Türk siyasi birliği bozulmuştur.
- ❑ Anadolu'da can ve mal güvenliği kalmamış, ticaret faaliyetleri durma noktasına gelmiş ve üretim azalmıştır.

- ❑ Bu durum Anadolu halkının ekonomik hayatını olumsuz yönde etkilemiştir.
- ❑ Anadolu'daki önemli bilim, sanat ve ticaret merkezleri tahribata uğramış, kültürel gelişmeler durmuştur.
- ❑ Moğolların baskısından kurtulmak isteyen Türkmenler Anadolu'nun batısında yoğunlaşmışlardır.
- ❑ Türk kültürü Anadolu'nun batısında da yayılmıştır.
- ❑ Merkezi otoritesini kaybeden Anadolu Selçukluları dağılma ve yıkılma sürecine girmiştir.
- ❑ Mesut'un ölümüyle Türkiye Selçuklu Devleti yıkılmıştır.

Devletin Yıkılma Nedenleri

- ❑ Moğol baskısı ve Köse dağ Savaşı
- ❑ II.Gıyaseddin Keyhüsrev'in yetenekli olmayışı
- ❑ Vezir Sadettin Köpek'in entrikaları
- ❑ Baba İshak İsyanı
- ❑ Taht kavgaları, merkezi otoritenin bozulması
- ❑ Beyliklerin bağımsızlıklarını ilan etmeleri
- ❑ Haçlı Seferleri'nin etkisi
- ❑ Ülkenin hanedan üyeleri arasında paylaşılması

Uçlarda Hayat ve Beylikler

- ❑ Türkiye Selçukluları, doğudan gelen Türkmen boylarını, sınır bölgelerine yerleştirmişlerdir.
- ❑ Sınır boylarına "Uç", sınır boylarındaki Türkmen beylerine de "Uç Beyi" denirdi.

Uç beylerinin görevleri

- ◆ Sınırları korumak
- ◆ Bizans üzerine akınlar düzenleyerek fetihlerde bulunmak
- ◆ Anadolu'yu bir Türk yurdu haline getirmektir.

- ✓ 1243 Köseadağ Savaşı'ndan sonra Anadolu Selçuklu Devleti'nin Moğol hâkimiyetine girmesi üzerine, uç beyleri serbest hareket etmeye ve Anadolu Selçuklu sultanlarını tanınamaya başladılar.
- ✓ Anadolu'nun batısında yoğunlaşan beyliklerin nüfus ve askeri gücünü Moğolların baskısından kaçan Türkmenler oluşturuyordu.
- ✓ Moğolların hâkimiyetini kabul etmeyen uç beyleri ve aşiret beyleri bağımsızlıklarını ilan ederek Türkiye'de "**Beylikler Dönemi**"nin başlamasına neden olmuşlardır.

1243 Köseadağ Savaşı sonrası
Anadolu'da Kurulan Beylikler

Osmanoğulları (1299-1918)

- ❑ Oğuzların Kayı boyundandırlar.
- ❑ Türkiye Selçuklu Sultanı I. Alaaddin Keykubat tarafından Ankara / Karacadağ dolaylarına yerleştirildiler.
- ❑ Kayıların başında bulunan Ertuğrul Bey Söğüt ve Domaniç'i aldı.
- ❑ Ertuğrul Bey, 1281'de ölünce yerine oğlu Osman Bey geçti.
- ❑ Osman Bey, 1299'da bağımsızlığını ilan ederek Osmanlı Beyliğini kurdu.
- ❑ Beyliğin ilk merkezi Söğüt'tür
- ❑ Osmanoğulları zamanla diğer Anadolu beyliklerini egemenliği altına alarak Anadolu'da Türk siyasi birliğini sağlamıştır.

XIV. Yüzyıl Başlarında Anadolu'da Kurulan Türk Beylikleri (İkinci Beylikler Dönemi)

Karamanoğulları (1256-1487)

- ❑ Oğuzların Avşar boyundandır.
- ❑ I. Alaaddin Keykubat tarafından Mut ve Ermenek dolaylarına yerleştirildiler.
- ❑ Beylik Konya ve Karaman 'da kurulmuştur.
- ❑ Kurucusu Kerimüttin Karaman Beydir.
- ❑ İlk merkezleri Ermenek daha sonra Karaman ve Konya olmuştur.
- ❑ Kerimüttin Karaman Beyin oğlu Karamanoğlu Mehmet Bey Konyayı alarak II. İzzettin Keykavus'un oğlu Gıyasettin Siyavuş'u sultan ilan etti.
- ❑ Karamanoğlu Mehmet Bey Türkçeyi resmi dil ilan etti.
- ❑ Osmanlı Devleti ile en fazla mücadele eden beyliktir.
- ❑ Kendilerini Türkiye Selçuklu Devletinin varisi olarak görmektedirler.
- ❑ İkinci Anadolu beylikleri içerisinde en güçlü beyliktir.
- ❑ Karamanoğulları ilk kez Yıldırım Bayezit zamanında Osmanlı Devletine katılmıştır.
- ❑ Ankara Savaşı'ndan sonra II. Bayezit zamanında beyliğe kesin olarak son verildi.

Germiyanoğulları (1299-1429)

- ❑ Kütahya merkez olmak üzere kuruldu.
- ❑ Kurucusu Yakup Beydir.
- ❑ I.Murat zamanında Germiyanoğullarından çeyiz olarak Kütahya, Tavşanlı, Emet ve Simav toprakları alınmıştır.
- ❑ İlk defa Yıldırım Bayezit beyliğe son verdi.
- ❑ Ankara Savaşı'ndan sonra tekrar kurulan beylik II.Yakup Edirne'ye gelerek II.Muratla görüşmüş ve beyliği vasiyet yolu ile Osmanlı Devletine bırakmıştır.

Karesioğulları (1304-1360)

- ❑ Balıkesir'de kuruldu.
- ❑ Marmara'da önemli deniz gücüne sahipti.
- ❑ Orhan Bey döneminde Osmanlı Devleti'ne katıldı.
- ❑ Osmanlı Devleti'ne katılan ilk beyliktir.

- Karesioğullarının Osmanlı Devleti'ne katılması Anadolu'da Türk siyasi birliğini sağlama yolunda atılan ilk adımdır.
- Osmanlı Devleti, bu beyliğin deniz gücü ile Rumeli'ye geçti.

Hamitoğulları (1300-1423)

- ❑ Antalya, Isparta ve Eğridir'de kuruldu.
- ❑ Kurucusu Hamit Beyin torunu Dünder Beydir.
- ❑ Osmanlı padişahı I.Murat'ın isteği üzerine topraklarının bir bölümünü Osmanlılara para karşılığında sattılar.
- ❑ Yıldırım Bayezit'in son verdiği beylik Ankara Savaşı'ndan sonra yeniden kurulduysa da II.Murat tarafından Osmanlı topraklarına katıldı.

Eşrefoğulları (1284-1326)

- ❑ Beyşehir merkez olmak üzere kuruldu.
- ❑ Kurucusu Eşrefoğlu Süleyman Şah'tır.
- ❑ Seyfettin Süleyman Beyin 1302'de ölümünden sonra yerine geçen oğlu Mehmet Bey, Ilgın, Akşehir, Bolvadin ve Seydişehir'i fethetti.
- ❑ Mehmet Bey'den sonra oğlu II.Süleyman zamanında beylik zayıflayarak Moğollara bağlandı.
- ❑ II.Süleyman'ın İlhanlı Valisi Timurtaş tarafından öldürülmesiyle beylik sona erdi.

Alaiye Beyleri (1293-1471)

- ❑ Alaiye, I.Alaattin Keykubat tarafından fethedildi.
- ❑ 1293'te Karamanoğulları ele geçirdi.
- ❑ Daha sonra Alaiye, Memlûklere bağlı beyler tarafından yönetildi.
- ❑ Fatih zamanında Gedik Ahmet Paşa Osmanlı topraklarına kattı.

Menteşeoğulları (1261-1424)

- ❑ Muğla'da kuruldu.
- ❑ Kurucusu Mentеше Beydir.
- ❑ Bu dönemde Aydın, Güzelcehisar, Fethiye, Denizli ve Söke'yi aldı.
- ❑ Donanma kurularak Ege ve Akdeniz'de fetihler yapıldı.
- ❑ Mentеше Beyden sonra oğlu Mesut Bey zamanında beylik en parlak dönemini yaşadı.
- ❑ Yıldırım Bayezit'in son verdiği beylik Ankara Savaşı'ndan sonra tekrar kurulduysa da II. Murat tarafından Osmanlı topraklarına katıldı.

Sahip Ataoğulları (1275-1342)

- Afyonkarahisar'da kuruldu.
- Kurucusu Türkiye Selçuklu vezirlerinden Sahip Ata Fahrettin Ali'dir.
- Bir ara İlhanlı egemenliği altına girdiler.
- Beyliğin toprakları Germiyanogulları Beyliği'ne katıldı.

Aydinoğulları (1308-1426)

- Aydın merkez olmak üzere kuruldu.
- Kurucusu Aydınoğlu Mehmet Beydir.
- Mehmet Bey, Selçuk ve İzmir tersanelerinde büyük bir donanma inşa ettirdi.
- Mehmet Beyden sonra Gazi Umur Bey geçti.
- Bu dönemde Yunanistan ve Adalara seferler düzenlendi.
- Gazi Umur Beyin Egedeki başarılarını kendileri için tehlikeli gören Hristiyanlar, bir Haçlı donanmasıyla İzmir'i alıp Aydınoğulları donanmasını yaktılar.
- Yıldırım Bayezit tarafından alınan beylik Ankara Savaşı'ndan sonra yeniden kurulduysa da II.Murat tarafından son verildi.
- Denizcilikte en ileri beyliktir.

Bir gün bana gel diyeceksin. Söz geleceğim. Ama görmezden.

Anonim

Canik Beyleri (Tacettinoğulları) (1348-1428)

- Niksar dolaylarında kuruldu.
- Kurucusu Tacettin Doğanşah'tır.
- İlhanlılara, Eretna ve Kadı Burhanettin devletlerine bağlı olarak yaşadılar.
- II.Murat tarafından ortadan kaldırıldı.

Candaroğulları (İsfendiyaroğulları) (1335-1461)

- Kastamonu ve Sinop yöresinde kurulmuş olup merkezi Kastamonu'dur.
- Kurucusu Şemsettin Yaman Candar'dır.
- Yıldırım Bayezit, Candaroğullarının Kastamonu kolunu ortadan kaldırdı.
- Sinop'ta İsfendiyar Bey, Yıldırım Bayezit'e bağlı olarak hükümdarlığını sürdürdü.
- Ankara Savaşı'ndan sonra İsfendiyaroğulları Beyliği adını alan beyliğe Fatih son verdi.

Pervaneoğulları (1277-1322)

- Sinop ve çevresinde kuruldu.
- Kurucusu Türkiye Selçuklu Devleti veziri Pervane Muineddin Süleyman'ın oğlu Mehmet Beydir.
- Mesut, Bafra ve Samsun'u aldı.
- Gazi Çelebi, Kırım'a sefer düzenledi ve buradaki Cenevizlileri yendi.
- Onun ölümünden sonra beylik, Candaroğulları Beyliği'ne katıldı.

Saruhanoğulları (1313-1410)

- ❑ Manisa ve çevresinde kuruldu.
- ❑ Kurucusu Saruhan Beydir.
- ❑ I.Murat'ın ölümünden sonra Osmanlılara karşı Karamanoğulları ile ittifak yaptılar.
- ❑ Yıldırım Bayezit tarafından son verilen beylik Ankara Savaşı'ndan sonra tekrar kurulduysa da Çelebi Mehmet tarafından ortadan kaldırıldı.
- ❑ Ankara Savaşı'ndan sonra Osmanlıya katılan ilk beyliktir. (Çelebi Mehmet)

**İkinci Türk Beyliklerinin
Anadolu'nun Türkleşmesine
Hizmetleri**

- Beylikler, Bizans ve Moğollarla savaştılar.
- Beyler, birçok düşünür, bilgin ve sanatçıyı koruyarak Anadolu'da Türk kültürüne hizmet etmelerini sağladılar.
- Beylikler döneminde Türkçe, resmi dil olarak gelişti.
- Birçok yerleşim yerine Türkçe adlar verildi.
- Beyler, uc bölgelerine gelen göçebelere toprak vererek bu bölgelerin Türkleşmesini sağladılar.
- Anadolu bayındır hale getirildi.

Eskiden altını çizdiklerimin şimdi ise üstünü çiziyorum.

Anonim 😊

**TÜRKİYE'DE KURULAN DİĞER
DEVLETLER****Eretna Devleti (1336-1381)**

- ❑ İlhanlıların Anadolu valisi Timurtaş, isyan ederek Mısır'a kaçarken yerine Türk komutanlarından Eretna Beyi bırakmıştı.
- ❑ Uygur Türklerinden olan Eretna Bey tarafından Sivas'ta kuruldu.
- ❑ Başkent önce Sivas, sonra Kayseri oldu.
- ❑ Eretna Bey, Tokat, Amasya, Niğde ve Erzincan'ı aldı.
- ❑ Eretna Beyin ölümünden sonra ülkenin karışıklıklar içinde kalmasından yararlanan vezir Kadı Burhanettin sultanlığını ilan ederek Eretna Devleti'ne son verdi.

**Kadı Burhanettin Devleti
(1381-1398)**

- ❑ Oğuzların Salur boyundan olan Kadı Burhanettin tarafından Sivas'ta kuruldu.
- ❑ Kadı Burhanettin, Amasya Emirliği, Erzincan Emirliği, Candaroğulları, Karamanoğulları ve Tacettinoğulları üzerinde egemenlik kurdu.
- ❑ Akkoyunlu beylerinden Kara Yülük Osman ile yaptığı savaşta yenildi ve öldürüldü.
- ❑ Yıldırım Bayezit tarafından Osmanlı topraklarına katıldı.

Dulkadiroğulları (1337-1515)

- ❑ Zeynettin Ahmet Karaca Bey tarafından Elbistan merkez olmak üzere kuruldu.
- ❑ Zeynettin Ahmet Karaca Beyden sonra yerine geçen oğlu Halil Bey, Maraş, Malatya, Harput ve Amik dolaylarını ele geçirdi.

- ❑ Osmanlı-Memlûk ilişkilerinin bozulmasına neden oldu.
- ❑ Dulkadiroğullarının Osmanlı-Memlûk savaşlarında, Osmanlılara karşı cephe alması üzerine Yavuz Sultan Selim, Çaldıran Savaşı'ndan sonra 1515'te Turnadağ Savaşı ile bu devleti yıktı.

➤ Böylece Anadolu Türk birliği kesin olarak sağlandı.

Ramazanoğulları (1353-1608)

- ❑ Yüreğir boyu beylerinden Ramazan Bey tarafından Adana ve Tarsus dolaylarında kuruldu.
- ❑ Ramazanoğulları topraklarını genişletmek için Dulkadiroğulları ve Karamanoğulları ile savaştı.
- ❑ Başlangıçta Memlûklere bağlıyken Yavuz Sultan Selim'den itibaren Osmanlı Devleti'ne bağlandılar.

Karakoyunlular (1365-1469)

- ❑ Oğuz boylarından olan Karakoyunlular Moğol istilasından kaçarak Doğu Anadolu'ya geldiler.
- ❑ Devlet, Bayram Hoca tarafından Erciş merkez olmak üzere kuruldu.
- ❑ Daha sonra başkent Tebriz oldu.
- ❑ En büyük hükümdarları Kara Yusuf, Timur'a karşı yaptığı mücadeleyi kaybedince Osmanlı padişahı Yıldırım Bayezit'e sığındı.
- ❑ Timur'un ölümünden sonra Kara Yusuf, Tebriz ve Azerbaycan'ı aldı.
- ❑ Kara Yusuf'un ölümünden sonra İskender Bey Timur'un oğlu Şahruh'a yenilince Osmanlılara sığındı.

- ❑ Şahruh, İskender'in yerine kardeşi Cihan Şah'ı Karakoyunlu hükümdarı olarak belirledi.
- ❑ Cihan Şah, Akkoyunlu Hükümdarı Uzun Hasan'a yenildi.
- ❑ Uzun Hasan Karakoyunlular Devleti'ne son verdi.

Akkoyunlular (1350-1502)

- ❑ Oğuzların Bayındır boyundan gelen Kara Yülük Osman Bey tarafından Diyarbakır merkez olmak üzere kuruldu.
- ❑ En güçlü dönemleri Uzun Hasan dönemidir.
- ❑ Bu dönemde İran, Doğu Anadolu ve Azerbaycan'ı ele geçirildi.
- ❑ Uzun Hasan'ın, Trabzon Rum İmparatorluğu'nu ve Karamanoğullarını korumak istemesi Osmanlılar ile arasının açılmasına neden oldu.
- ❑ Uzun Hasan, 1473'te Otlukbeli Savaşı'nda Fatih'e yenildi.
- ❑ Bu yenilgiden sonra Akkoyunlular bir daha kendilerini toparlayamadılar.
- ❑ Safeviler tarafından yıkıldılar.

Bazı insanlar hep 'kaptan' olurlar, söz konusu 'dümen çevirmek' olunca.

Anonim 😊

TÜRKİYE SELÇUKLU DEVLETİ
KÜLTÜR VE UYGARLIĞI

Devlet Yönetimi ve Ordu

- ❑ Türkiye Selçuklu Devleti, Büyük Selçuklu Devleti'nin devamı gibidir.
- ❑ Türk devlet geleneğinde olduğu gibi, Türkiye Selçuklularında da **ülke, hanedanın ortak malı kabul edilmiş** ve şehzadeler arasında paylaşılmıştır.
- ❑ Sultanlar çocuklarını(melik) vilayetlere göndermiş yanlarına da "**atabey**" denilen meliklerin devlet yönetimi ve askerlik konularında deneyim kazanmalarını sağlayan kişiler verilmiştir.
- ❑ Devlet işleri **Büyük Divan**'da görüşülürdü.

Büyük Divan'a bağlı alt divanlar

Niyabet-i Saltanat (Divan-ı Saltanat)

- Bu makamı idare edene naib-i sultan denirdi.
- Devlet idaresinde vezirden sonra gelirdi.
- Önde gelen devlet adamları ve komutanlar arasından seçilirdi
- Hükümdar başkentte olmadığı zamanlarda devlet işlerini yürütür ve hükümdara vekâlet eder.

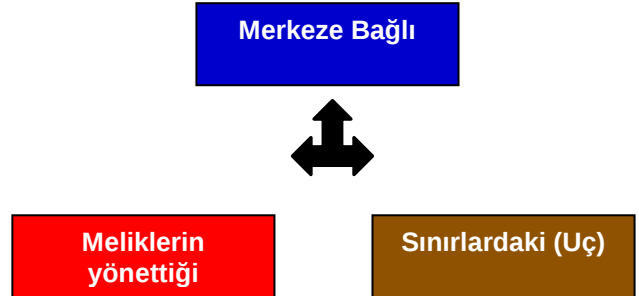
Neden mutlu olamama
bozuluyorsunuz ki; bana doğan
güneş size batıyor mu?

Anonim 😊

Divan-ı Saltanat görevlerine göre çeşitli bölümlere ayrılmıştır:

- **Divan-ı Pervane:** Arazi defterlerinde tutulan has ve iktaların düzenlenmesinden sorumluydu.
- **Divan-ı İstifa:** Devletin gelir ve gider hesaplarına bakan divandı.
- **Divan-ı Tuğra:** Devletin her türlü yazışmalarından sorumluydu.
- **Divan-ı Arz:** Ordunun ihtiyaçlarının karşılanmasından sorumluydu.
- **Divan-ı İşraf:** Ülkedeki askeri ve adli işler dışındaki idari ve mali teşkilatın işleyişini denetlerdi.

Türkiye Selçuklularında ülke eyaletlere ayrılmıştır

Sendeki gülüş Ankara'ya deniz,
İzmir'e kar getirir.

Koray Avcı

Ordu

- ✓ Askeri teşkilat Büyük Selçuklu askeri teşkilatına benzer ve şu bölümlerden oluşur.

Hassa Askerleri

İkta Askerleri
(Sipahiler)Türkmen
BirlikleriGulamhan-ı
SarayÜcretli Askerler
(Fecr-i Has)

- **Hassa Askerleri** ordunun asıl bölümüdür. Savaşta hükümdar yanındadır.

- **İkta askerleri**, atlı askerlerdir, maaş yerine ikta alırlar.

☞ *İlk ikta askeri sistemi Büyük Selçuklu Devletinde görülür.*

- **Türkmen birlikleri** sınır boylarında savaşa her an hazır birliklerdir.

- **Gulam Askerleri** değişik milletlerden küçük yaşta satın alınan veya toplanan çocuklardan oluşurdu.

- **Ücretli askerler (Fecr- i Has)** Rum, Frank ve Ruslardan oluşur.

☞ *İlk ücretli askerlik Gaznelilerde görülür.*

☞ *İslamiyet öncesinde ise Hazarlar'da görülmüştür.*

- ✓ Türkiye Selçukluları, **gulam sistemini güçlendirip Türk beylerinin gücünü kırmak istemişler ancak başaramamışlardır.**

- ✓ Sinop, Alanya, Antalya ve Samsun'da tersaneler kurdular.

Ordu
KomutanınaDonanma
Komutanına

Emir'ül-Ümera

Meliküs-sevahi
(sahiller meliki)
veya Reisül Bahr
(deniz reisi)

Hukuk

- ☐ Türkiye Selçuklu hukuku, Büyük Selçuklu hukukunda olduğu gibi şer'i hukuk ve örfi hukuk olarak **ikiye ayrılıyordu.**

Şer-i Hukuk

Örf-i Hukuk

Şer-i Hukuk:

- Boşanma, miras, noterlik, vakıfların yönetimi davalarına bakar.
- Şer-i davalara **KADI**'lar bakar.
- Kadılar medreselerde yetişir.
- Kadıların başındaki isim **KADİ'L-KUDAT**

KADİ'L-KUDAT

- ◆ Kadılardan sorumlu olan kişidir. Atamalarını yapar.
- ◆ Kadil Kudat'ın atamasını ise Hükümdar yapar.

Örf-i Hukuk:

- Yönetici / halk arasındaki sorunları çözer
- Örf-i yargı sisteminin başında ise **EMİR-İ DAD** bulunurdu.

EMİR-İ DAD

- ◆ Örf-i Mahkemelerden sorumlu olan kişidir.
- ◆ Kanunlara karşı gelenler ve güvenliği bozanların davalarına bakılırdı.

DİVAN-I MEZALİM

- ◆ Başkanı hükümdardır.
- ◆ Belirli günlerde toplanır. Kadıların verdiği kararlardan şikayetçi olanlar saraya gelerek bu yüksek mahkemeye başvurur.
- ◆ Temyiz mahkemesidir.

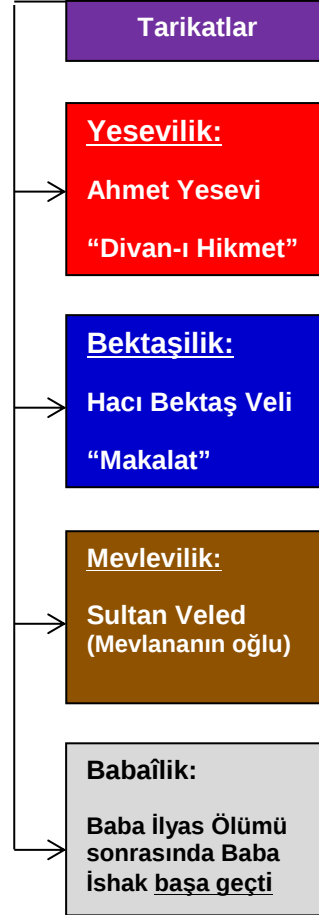
- ◆ **DARÜ'L ADL:** Adalet evi

◆ **KADI ASKER (KADI LEŞKER) :**

- Askeri davalara bakar
- Kadı, Müderris ve din görevlisi atama ve kadı kararları bozma, değiştirme yetkisi vardır.

DİN

- Türkiye Selçuklularında tarikat ve medrese arasındaki görüş farklılıkları zaman zaman siyasi boyut kazanmıştır.
- Medreseye karşı olan bazı tarikat üyeleri, medresesi asıl eğitim kurumu sayan devletle mücadele etmişlerdir.

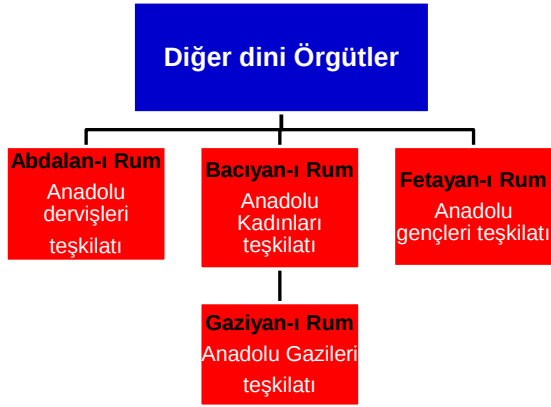
Diğer Tarikatlar

- Nakşibentlik
- Kadirilik
- Rufailik
- Kübrevilik

Azla mutluluk çokla didişmekten iyidir.

Denis Diderot

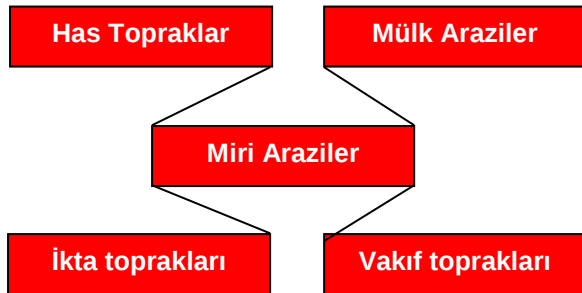
- Moğol istilası sırasında Anadolu halkını koruyup kollayan teşkilatların başlıcaları şunlardır.

TOPRAK YÖNETİMİ

- Türkiye Selçuklu Devleti'nde toprakların çoğunun mülkiyeti Büyük Selçuklularda olduğu gibi devletin malı kabul edilmiştir.
- Devlete ait bu topraklara miri arazi denilirdi.

Türkiye Selçukluları ve beylikler döneminde topraklar dörde ayrılmıştır:

- Has toprakları:** Geliri hükümdara ayrılır
- Miri Arazi:** Devlete ait araziler
- Mülk Arazi:** Başarılarından dolayı devlet adamlarına verilen araziler
- İkta toprakları:** Maaş karşılığı devlet memurları ve ordu mensuplarına verilir.
- Vakıf:** Geliri ilmi veya sosyal kurumların masraflarına ayrılır, vakfedilemez, miras bırakılamaz

Vakfiye: Vakıfların özel şartnameleri

Mütevelli: Vakıf yöneticileri

SOSYAL ve EKONOMİK HAYAT

Türkiye Selçukluları Dönemi'nde yapılan

Çifte Minareli Medrese (Erzurum)

- Anadolu'da, **Türkler / Rumlar / Ermeniler / Süryaniler** bulunur.
- Anadolu'da hoşgörülü bir ortam vardır.**
- Anadolu'da **Hanlar, hamamlar, kervansaraylar, kümbetler, camiler, medreseler** yapılarak Anadolu bayındır hâle getirildi.
- Fethedilen bölgelere Türkmenler iskân edilerek Anadolu'nun Türkleşme ve İslamlaşma süreci hızlandı.**
- Şehirlerde kısa sürede ticaret gelişti, tarımsal üretim arttı.

- Devletin tasnifine göre Halk üç guruba ayrıldı.

Şehirliler / Köylüler / Konar - göçerler

Ahilik Teşkilatı

- ❑ Anadolu'da XIII. Yüzyılda Kırşehir, Konya, Kayseri'de kurulmuş esnaf teşkilatıdır.

☞ Abbasiler'de Fütüvvet anlayışı

☞ Osmanlılarda Lonca sistemi

Ahiler buldukları bölgelerde

- ◆ Vergi toplayamaz
- ◆ Esnaf arası davalara bakamaz
- ◆ Yöneticilerini kendileri seçerdi

Gayr-i Müslimler ahi teşkilatına üye olamazlardı.

Böylece **Türkler ekonomik hayatta etkin duruma geldiler.**

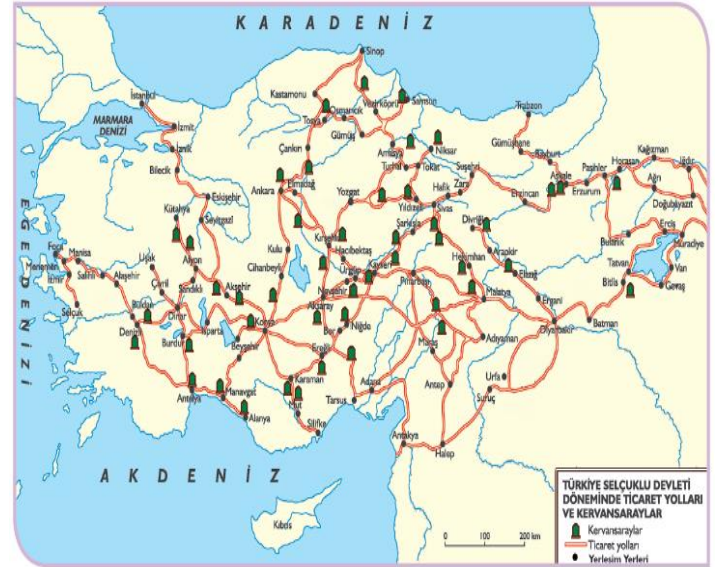
- ❑ Esnaf arasında dayanışmayı sağlamıştır.
- ❑ Mesleki eğitim sonucunda çırak, kalfa ve usta yetiştirerek bunlara diploma vermiştir.
- ❑ Üyelerinin dini, ahlaki ve diğer alanlarda bilgilerinin artırılmasına çalışmıştır.
- ❑ Üretim kalitesinin artırılmasına ve fiyatların ayarlanmasına çalışmıştır.
- ❑ Moğol istilasından sonra Anadolu'da huzur ve güvenliği sağlamaya çalışmıştır.

Aslında insanlar seni hayal kırıklığına uğratmıyor. Sadece sen yanlış insanlar üzerine hayal kuruyorsun.

Montaigne

Tarım ve Hayvancılık

- ❑ Anadolu Selçuklu sultanları ve beyler, köylüleri topraklarda tutabilmek amacıyla belirli zamanlarda vergi affı ve ya vergilerin hafifletilmesi gibi tedbirler almışlardır.
- ❑ Anadolu Selçuklu Devleti, tarım ve hayvancılığın gelişmesine yardımcı olmuş, bunun sonucunda Anadolu'da alınan ürünlerin ihtiyaç fazlasını (tarım ve hayvan ürünlerini) dışarıya satmıştır.
- ❑ Türkiye Selçuklu Devleti'nin kurulduğu Anadolu, ticaret yollarının işlek olduğu bir bölgedir
- ❑ Anadolu'dan geçen İpek Yolu, bölgede ticareti canlı tuttuğu gibi Anadolu'ya komşu olan devletlerin de ticaret hayatlarında etkili idi.

Türkiye Selçukluları Dönemi'nde Anadolu'daki başlıca ticaret yolları

Sultan Hanı / Aksaray

Ticaret

Ticaretin geliştirilmesi için
alınan önlemler

- Ticarete kullanılmak üzere yollar yapılmış ve bu yollarda güvenlik sağlanmıştır.
- Ticaret yolları üzerine tüccarların konaklaması ve ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kervansaraylar yapılmıştır.
- II. Kılıç Arslan döneminde başlayan Kervansaray yapımı, daha sonra gelen Selçuklu sultanları tarafından devam ettirilmiş ve kervansaraylar komşu ülkelerden tüccarların Anadolu'ya gelmesinde önemli rol oynamıştır.
- Tüccarların korsan, eşkiya ve tabii afetlerden dolayı uğrayacağı zararları karşılamak üzere bir çeşit devlet sigortası yapılmıştır.
- Büyük ticaret merkezlerinde hanlar ve kapalı çarşılar yapılmıştır.
- Ticareti geliştirmek amacıyla Akdeniz ve Karadeniz'de fetihler yapılmıştır (Antalya, Alanya, Sinop, Suğdak).
- Kıbrıs Krallığı ve İtalyan Cumhuriyetleriyle ticaret antlaşmaları yapılmıştır.
- Gümrük vergileri hafifletilmiştir.
- Ticari önemi olan merkezlere Türk ve Müslüman tüccarlar yerleştirilmiştir.

- ◆ Anadolu'nun Doğu-Batı, Güney-Kuzey ticaret yollarının üzerinde bulunması ve kıtaları birbirine bağlaması, bölge ticaretinin gelişmesine ortam hazırlamıştır.
- ◆ Türkiye Selçukluları döneminde Anadolu uluslararası ticaret merkezi haline gelmiştir.

Çok kere en kuvvetli tenkit ses çıkartmamaktır.

Charles Buxton

FİKİR, DİL VE EDEBİYAT

ASD

Resmi Dil	Bilim Dili	Edebi Dil	Eğitim Dili	Saray, Ordu
Farsça	Arapça	Farsça	Arapça	Türkçe
☞ Bu durum Türk dilinin gelişmesini olumsuz etkiledi				
☞ Beylikler döneminde Karamanoğlu Mehmet Bey Türkçeyi resmi dil ilan etti.				

Türkiye Selçukluları ve Beylikler döneminde
yaşayan başlıca fikir adamları:

Halk Edebiyatı	Tasavvuf Edebiyatı	Divan Edebiyatı
-Battalname	Mevlana	Hoca Dehhani
-Danışmentname	Yunus Emre	Germiyanlı Ahmedi
-Nasreddin Hoca Fıkraları	Hacı Bektaş Veli	Hoca Mesut
-Bektaşî Fıkraları	Muhyiddin Arabi	
-Gülşehri		

CACCA BEY

- ASD'nin zayıf olduğu dönemlerde Kırşehir'i yönetti
- Kendi ismiyle anılan medresesi vardır
- Bu medreselerde astronomi çalışmaları yapılmıştır.

MUHYİDDİN ARABİ

- Konya'ya yerleşti
- İslam dünyasında **Şeyh-i Ekber** diye bilinir
- **Vahdet-i Vücut** görüşü ile *varlığın tek olduğunu* onunda "ALLAH" olduğu söylemiştir.

HOCA DEHHANİ

- İlk Türkçe Divanı yazmıştır.
- Aruz veznini Türkçe'ye uyarlayan Divan Edebiyat-ı onunla başladı

KARAMANOĞLU MEHMED BEY

- 13 Mayıs 1277'de "Bu günden sonra Divanda, Dergâhta, Bargâhta ve meydanda Türkçe'den başka dil kullanılmaya" diyerek Türkçeyi resmi dil ilan etmiştir.

HACI BEKTAŞ VELİ

- Gerçek ismi, Seyyid Muhammed bin İbrahim Ata olan, Hacı Bektaş-ı Veli Horasan'ın Nişabûr şehrinde 1281 senesinde doğdu.
- Kuruluş devrinde olan Osmanlı Devleti'nin sağlam temeller üzerine oturmasında büyük hizmetleri oldu.
- Sultan Orhan zamanında teşkil edilen "Yeniçeri Ordusu"na dua ederek, askerlerin sırtlarını sıvazladı.
- Böylece Hacı Bektaş-ı Veli'yi kendilerine manevi pir olarak kabul eden Yeniçeri Ordusu, manevi hayatını ve disiplinini ona bağladı.
- Hacı Bektaş-ı Veli'nin Makalat adlı Arapça bir eseri vardır.
- 1338 senesinde vefat eden Hacı Bektaş-ı Veli'nin derslerini ve sohbetlerini takip ederek onun tarikatına bağlananlara, tasavvuftaki usûle uyularak "Bektaşî" denildi.

En haksız barışı, en adil savaşa tercih ederim.

Cicero

MEVLANA CELALEDDİN RUMİ

- 30 Eylül 1207'de Afganistan'ın Horasan yöresinde, Belh şehrinde doğmuştur.
- 1222 yılında Karaman'a geldi.
- Ailesi burada 7 yıl kaldı.
- Mevlâna 1225 yılında Şerefeddin Lala'nın kızı Gevher Hatun ile Karaman'da evlendi.
- Bu yıllarda Anadolu Selçuklu Devletinin egemenliğindeydi.
- Alâeddin Keykubad, babasını Konya'ya davet etmesiyle Konya'ya yerleşti.
- Sultânü'l-Ulemâ ölünce talebeleri ve müridleri bu defa Mevlâna'nın çevresinde toplandılar.
- Mevlâna'yı babasının tek varisi olarak gördüler.
- Mevlâna 15 Kasım 1244 yılında Şems-i Tebrizî ile karşılaştı.
- Mevlâna Şems'te 'mutlak kemâlin varlığını' cemalinde de 'Tanrı nurlarını' görmüştü.
- Ancak beraberlikleri uzun sürmedi. Şems aniden öldü.
- Mevlâna Şems'in ölümünden sonra uzun yıllar inzivaya çekildi.
- Mevlâna 17 Aralık 1273 pazar günü hayata veda etti. Mevlâna'nın cenaze namazını vasiyeti üzerine Sadrettin Konevi kıldıracaktı.
- Ancak Sadreddin Konevi çok sevdiği Mevlâna'yı kaybetmeye dayanamayıp cenazede bayıldı.
- Bunun üzerine Mevlâna'nın cenaze namazını Kadı Siraceddin kıldırdı.
- Mevlâna ölüm gününü yeniden doğuş günü olarak kabul ediyordu.
- O öldüğü zaman sevdiğine, yani Allah'ına kavuşacaktı.
- Onun için Mevlâna ölüm gününe düğün günü veya gelin gecesine manasına gelen 'Şeb-i Arûs' diyordu.

SADREDDİN KONEVİ

- 1207 yılında Malatya'da doğdu.
- Şeyh Sadreddin-i Konevi babasını küçük yaşlarda kaybetti.
- O yıllarda Konya'ya gelen Şeyh'ül-Ekber Muhyiddin-i Arabi Hazretleri, annesiyle evlendi.
- Muhyiddin-i Arabi ile birlikte Halep ve Şam'a gitti ve devamlı onun derslerini takip etti.
- Konya'da binlerce talebe yetiştirdi
- 1274'te Konya'da vefat etti.

YUNUS EMRE

- Yunus Emre'nin doğduğu yer ve zaman konusunda kesin olan bir bilgi yoktur.
- Ancak 13. Yy'ın ikinci çeyreği ile 14. yy'ın ilk çeyreğinde yaşadığı düşünülüyor ve babasının İsmail Efendi olduğu biliniyor.
- Anadolu tarihinin en karışık dönemlerinden birinde dünyaya geldi.
- Bâbâîler İsyanı patlak vermişti ve Anadolu Selçuklu Devleti, Köse Dağ Savaşı'nda Moğollara mağlup olarak çöküş dönemine girmişti.
- Yunus adını gerçekten ona ailesi mi vermişti, bilinmez.
- Ancak günümüze adının ulaşmasını sağlayan şiiirleriydi.
- Çünkü hemen her şiiirinde adının Yunus olduğunu söyleyecekti.
- Emre lakabıysa, on bir şiiirinde geçecekti...
- Hakkında çok az şey bilindiğinden, zamanla efsaneler onun hayat hikâyesini oluşturmaya başladı.
- Hacı Bektaş veli ve Taptuk Emre, erenler mertebesine ulaşmasında büyük etkisi vardır.

- Bazı şiiirlerinde şehir şehir yürüyüp dost sorduğunu, Urum'da, Şam'da kendisi gibi bir garip bulamadığını anlatıyordu; aşık olup gurbet ellerde Mecnun gibi geziniyordu...
- Tüm sanat yaşamı boyunca Yunus Emre, halka hitap etti. Halka, kendi konuşma diliyle adeta seslendi.
- Yıllar sonra geri dönüp Taptuk Emre'nin elini öptüğünde erenler mertebesine ulaştığını fark ederek ayrılmıştı bu dünyadan.
- Varsayılan kayıtlara göre yıl, 1320 idi.
- Yaratılmışı hoş görüyordu; yaratandan ötürü.
- Yunus Emre öylesine çok sevildi ki, Anadolu'nun birçok yerinde adına mezarlar yaptırıldı.
- Risalettün Nushiye ve Divan adlı iki eseri yayımlandı.
- Eserlerine başka aşıkların da eserleri karıştı.
- Zamanla titiz bir çalışmayla ayıklanacak ve bugünkü haline getirilecekti.

BİLİM VE SANAT

Rölyef	Kabartma
Bimaret	Akıl Hastanesi
Arabesk	Geometrik desenli halı
Vitray	Cam süsleme sanatı
Malakarî	Duvar kabartma sanatı
Kündekârî	Ahşap işçiliğine dayalı el sanatı
Neccar	Marangoz
Telkari	Maden işçiliğine dayalı el sanatı

DİVRİĞİ KÜLLİYESİAnadolu'daki EN ESKİ KÜLLİYE*Mengücekler dönemine ait***Konya Sahip Ata Cami**

ANADOLU SELÇUKLULARI'na ait

İLK AHŞAP CAMİ**Kayseri Hunat Hatun Külliyesi**

Anadolu Selçuklu Devleti döneminde yapılan

*I.Aleaddin Keykubat'ın eşi*İLK KÜLLİYE**Alay Han**ANADOLU'DAKİ İLK KERVANSARAY

II.Kılıçarslan döneminde tamamlandı

Aksaray – Kayseri yolu üzerinde

Gevher Nesibe Şifahanesi

II.Kılıçarslan'ın kızı

Anadolu'da açılan İLK ŞİFAHANE. Aynı zamanda bu yapıda açılan dünyanın İLK PSİKIYATR KLİNİĞİ de bulunmaktadır.**Yağbasan Medresesi
(Çukur Medrese)**Anadolu'daki İLK MEDRESE 1151*Danişmentliler dönemine ait***Kayseri Koca Hasan Medresesi**ASD'YE AİT İLK MEDRESE 1193**Diyarbakır Ulu Cami**ANADOLU'DAKİ İLK CAMİ(Amid, -Abbasi Halifesi- 639'da Diyarbakır'ı ele geçirince **Mar Toma Kilisesini camiye çevirdi**)

DİNİ MİMARİ	SİVİL MİMARİ	ASKERİ MİMARİ
Cami	Saray	Kale
Mescit	Köşk	Sur
Medrese	Han	Burç
Türbe	(Kervansaray)	
Kümbet	Hamam	
Külliye	Köprü	
Tekke	Darüşşifa	
Zaviye	İmaret	
	Bimaret	

Minareden düşenin parçası bulunur, bulunur da; gönülden düşenin parçası bulunmaz.

Montaigne

Dini Mimaride

- ✓ **Türbe:** Dört duvarının üzerleri kubbe ile örtülen mezarlara denir. Dini büyükler defnedilmiştir.

Camiler, mescitler, medreseler, türbeler,

- ✓ **Kümbet:** Silindirik, çokgen gövdeli, konik veya piramit çatılı olan mezarlara denir. Devlet büyükleri ve önemli siyaset büyükleri defnedildi

Külliyeler, tekke ve zaviyeler.

Mimaride,

- ✓ Kümbetlerde Orta Asya Türk özelliklerini görmek mümkündür.

Ağaç, ahşap, çini tuğla ve alçı kullanıldı

- ✓ Dış mimaride en çok taş işçiliği kullanıldı
- ✓ Maden işlemeciliği gelişmiştir.

Süslemede

- ✓ Halı ve kilim dokuma, tezhip (kitapları yıldız ve boya ile süsleme), minyatür, hat, nakkaşlık, ebru, kakmacılık, ciltçilik, kabartma, çinicilik, bitki, hayvan (kuş ve balık)

Musikide

- ✓ Nevbet, ordu müziğinde önemli bir yer tutar.
- ✓ Mevlevi ve ahi ayinlerinde görülen müzik ve raks, tasavvuf müziğinin ilk örneklerini teşkil eder

- ✓ Anadolu Selçukluları ve beylikler döneminde paralarda ve armalarda **Arslan** kullanıldı

- ◆ Selçukluların sembolü olan “**çift başlı kartal**” ve başka hayvan figürleri surlarda ve diğer yapılarda kullanılmıştır.
- ◆ Devletin sembolü olan **Çift Başlı Kartal** Konya surlarında kullanılmıştır.

